

Zápisnica č. 20

z 20. riadneho zasadnutia Komisie územného plánovania, ochrany a tvorby životného prostredia zriadenej pri zastupiteľstve PSK, uskutočneného dňa 17.02.2022

Zasadnutie sa uskutočnilo na základe pozvánky predsedu komisie územného plánovania, ochrany a tvorby životného prostredia online prostredníctvom aplikácie Microsoft Teams s týmto programom:

1. Otvorenie.
2. Voľba overovateľa zápisnice a uznesenia.
3. Návrh harmonogramu zasadnutí Komisie územného plánovania, ochrany a tvorby životného prostredia na rok 2022.
4. Informácia o strategickom dokumente „Plán obnovy a odolnosti Slovenskej republiky“, komponent 2. „Obnova budov“.
5. Informácia o environmentálnej záťaži Odkalisko Poša.
6. Rôzne.
7. Záver.

1. Otvorenie

Predseda komisie PaedDr. Miroslav Benko, MBA privítal prítomných, ospravedlnil Ing. Fecka, JUDr. Hagyarího, MBA a otvoril 20. riadne zasadnutie Komisie územného plánovania, ochrany a tvorby životného prostredia. Všetci prítomní boli oboznámení s programom, ktorý bol zaslaný všetkým členom elektronicky. Nikto z prítomných nemal k predloženému programu pripomienky.

2. Voľba overovateľa zápisnice a uznesenia

Za overovateľa zápisnice a uznesenia bol zvolený Mgr. Róbert Mačej.

3. Návrh harmonogramu zasadnutí Komisie územného plánovania, ochrany a tvorby životného prostredia na rok 2022.

Predložený harmonogram bol predstavený predsedom komisie, ktorý bol naplánovaný a má orientačný charakter. Predložený harmonogram bol jednomyseľne schválený.

Návrh na uznesenie:

Komisia Územného plánovania, ochrany a tvorby životného prostredia

Berie na vedomie:

Návrh harmonogramu zasadnutí Komisie územného plánovania, ochrany a tvorby životného prostredia pri Zastupiteľstve PSK na rok 2022.

Návrh uznesenia bol jednomyseľne schválený.

4. Informácia o strategickom dokumente „Plán obnovy a odolnosti Slovenskej republiky“, komponent 2. „Obnova budov“.

Mgr. Lejko podal bližšiu informáciu ku komponentu 2: „Obnova budov“ zo strategického dokumentu „Plán obnovy a odolnosti Slovenskej republiky“. Komponent obsahuje tri (3) reformy a dve (2) investície.

Reforma 1: Reforma zosúladenia podporných mechanizmov obnovy rodinných domov poskytovaných viacerými rezortami

Integrácia existujúcich schém podpory pod jeden komplexný mechanizmus podpory, v rámci ktorého bude možné vykonávať **strednú obnovu** (obnova s priemernou úsporou primárnej energie minimálne 30%) **rodinných domov efektívnym spôsobom**. Cieľom reformy je integrácia viacerých opatrení pod jednu strechu tak, aby bolo možné vykonávať opatrenia na zlepšenie energetickej hospodárnosti a aby boli podporené environmentálne aspekty pri renováciách.

Náklady Reforma 1: 0 mil. EUR**Reforma 2: Reforma zvýšenia transparentnosti a zefektívnenia rozhodnutí Pamiatkového Úradu SR (PÚ SR)**

Cieľom reformy starostlivosti o pamiatkový fond je zvýšiť predvídateľnosť rozhodnutí PÚ SR, čím sa podporí rozvoj komerčného trhu s nehnuteľnými pamiatkami a zároveň sa zvýši systematickosť rekonštrukcií pamiatok vo verejnom vlastníctve a pasportizovať pamiatky v štátnom vlastníctve z hľadiska diagnostiky ich stavebnotechnického stavu.

Náklady Reforma 2: 0 mil. EUR

Reforma 3: Reforma nakladania so stavebným odpadom

Hlavným cieľom reformy je zvýšiť potenciál obehovej ekonomiky v oblasti stavebného odpadu a sektoru stavebníctva, čo bude viesť k vyššej miere recyklácie a predchádzaniu vzniku stavebného odpadu.

Náklady Reforma 3: 0 mil. EUR

Investícia 1: Zlepšenie energetickej hospodárnosti rodinných domov

Investície z Plánu obnovy a odolnosti SR (ďalej len „plán obnovy“) budú využité na podporu strednej obnovy rodinných domov, ktorá takýmto spôsobom naberie výrazne vyšší spád než tomu bolo doteraz. Podpora bude realizovaná prostredníctvom jedného poskytovateľa, Slovenská agentúra životného prostredia (SAŽP) a povedie k zlepšeniu energetickej hospodárnosti rodinných domov a zavedeniu vybraných zelených prvkov v procese obnovy. V procese pridelovania prostriedkov bude zohľadnený aspekt energetickej chudoby, pričom sa bude prihliadať na environmentálne správne nakladanie so stavebným odpadom. Investícia priamo nadväzuje na Reformu 1.

Odhadované náklady Investície 1: 528,2 mil. EUR

Investícia 2: Obnova verejných historických a pamiatkovo chránených budov

Cieľom je zlepšenie stavebnotechnického stavu historických a pamiatkovo chránených verejných budov, pričom sa zlepši ich energetická hospodárnosť, predĺži životnosť a zvýšia sa možnosti ich využívania verejnosťou. Investícia podporuje reformu 2.

Odhadované náklady Investície 2: 213,3 mil. EUR

Odhadované náklady na Investície spolu: 741,5 mil. EUR

Investícia 1: Zlepšenie energetickej hospodárnosti rodinných domovProgram zahŕňa nasledovné opatrenia:

zateplenie obvodových stien, striech, stropu a podláh, obnova vykurovacích systémov, výmena otvorových výplní (okien, dverí), tieniaca technika, vodozádržné opatrenia, kompostér, fotovoltaika a tepelné čerpadlá, alternatívne v prípade vysokej energetickej účinnosti nízkoemisné spaľovacie zariadenia, odstránenie striech/krytín z azbestu a montáž zelených striech. Jednotlivé opatrenia budú realizované s prihliadnutím na maximálne možné využívanie ekologicky menej škodlivých materiálov. Okrem toho sa zväží použitie recyklovaných materiálov. Každé z opatrení má svoju technickú špecifikáciu, vlastnú intenzitu podpory a maximálnu výšku dotácie. **Zelené opatrenia (vodozádržné opatrenia, kompostér, odstránenie azbestu certifikovanou firmou) budú podporené do výšky 10% z celkovej výšky podpory.**

Adresát:

Vlastníci starších rodinných domov (vek nehnuteľnosti bude určený vo výzve), ktorí svojpomocne alebo dodávateľsky realizujú obnovu rodinného domu zlepšením tepelnoizolačných vlastností obvodového plášt'a budovy a výmenu neefektívnych zdrojov tepla a teplej vody za vysokoúčinné zariadenia, resp. osadenie nových zariadení využívajúcich obnoviteľné zdroje energie alebo odpadové teplo v rámci vetrania spolu s integráciou pripravovaného nástroja tzv. „kotlíkových dotácií“.

MSP podniky, ktoré sa venujú zateplovaniu rodinných domov, inštalácii zdrojov tepla a OZE.

Časový rozvrh:

Príprava a realizácia fázy na zabezpečenie personálnych kapacít, IT systémov a štruktúry podpory spolu s operatívnymi operáciami bude prebiehať **v rokoch 2021-2022.**

Projekty strednej obnovy rodinných domov budú podporované **v rokoch 2022-2026.**

Predpokladaný časový harmonogram realizácie investície:

- Obnova RD do 31.12.2022: 4 000 rodinných domov (RD)
- Obnova RD do 31.12.2023: 7 000 RD
- Obnova RD do 31.12.2024: 7 000 RD
- Obnova RD do 31.12.2025: 7 000 RD

- Obnova RD do 30.6.2026: 5 000 RD

Štátna pomoc:

Opatrenia, prostredníctvom ktorých môže byť poskytnutá štátna pomoc alebo minimálna pomoc (článok 107 a 108 Zmluvy o fungovaní EÚ), budú posúdené z hľadiska pravidiel v oblasti štátnej pomoci (odkaz na zákon č. 358/2015 Z. z. o úprave niektorých vzťahov v oblasti štátnej pomoci a minimálnej pomoci a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o štátnej pomoci)). Pomoc v rámci týchto opatrení možno poskytnúť, len ak bude v súlade s osobitnými predpismi pre oblasť štátnej pomoci, resp. minimálnej pomoci (napríklad na nariadenie č. 651/2014, nariadenie č. 1407/2013).

Investícia 2: Obnova verejných historických a pamiatkovo chránených budov (ďalej len **Investícia** alebo **investícia**)

Cieľom investície je **zlepšenie stavebno-technického stavu historických a pamiatkovo chránených verejných budov** súčasne so **zlepšením ich energetickej hospodárnosti**, pričom sa zlepšia aj možnosti ich využívania verejnosťou a predĺži sa ich životnosť.

Hlavným cieľom je v rokoch 2020 – 2026 podporiť v priemere aspoň stredne hlbokú obnovu aspoň 117 000 m² celkovej podlahovej plochy historických a pamiatkovo-chránených verejných budov, v rámci ktorej budú popri opatreniach na zvyšovanie energetickej efektívnosti (v priemere minimálne 30% úspora primárnej energie) pri zachovaní ich historickej a pamiatkovej hodnoty, realizované aj relevantné opatrenia na stavebno-technickú obnovu budov, obnovu technického systému budovy, vrátane aplikácie systémov automatizácie a riadenia budov, prvkov elektromobility a cyklo dopravy (ak je to vhodné), bezbariérovosť a implementáciu zelených opatrení. Pri priemernej podlahovej ploche historických a pamiatkových budov v rozmedzí od 500 m² do 1500 m² sa plánuje obnoviť minimálne **100 historických budov**.

MDV SR bude realizovať **informačnú kampaň** o vytvorení finančnom mechanizme a podmienkach, za ktorých je možné poskytnúť projektu podporu a v spolupráci s PÚ SR aj vzdelávacie semináre, z pohľadu propagácie a rozširovania znalostí a najlepšej praxe týkajúcej sa možnosti skĺbenia implementácie pamiatkových, energetických a environmentálnych požiadaviek, v prípade obnovy verejných historických a pamiatkovo chránených budov (cieľ 1). **Náklady na cieľ 1 sú 1 mil. eur.**

Opatrenie realizácie investičnej obnovy verejných historických a pamiatkovo chránených budov bude **realizované prostredníctvom otvorenej priebežnej výzvy**.

Pri hodnotení projektov sa bude striktné vyžadovať dosahovanie v priemere minimálne 30% úspory primárnej energie. Dosiahnutie úspory primárnej energie sa preukáže v projektovom energetickom hodnotení budovy pred jej obnovou a verifikuje sa po uskutočnení obnovy budovy na základe vydaného energetického certifikátu. Po realizácii obnovy verejnej budovy z verejných zdrojov budú na základe zákona č. 321/2014 o energetickej efektívnosti Z. z. poskytované údaje na monitorovanie energetickej náročnosti verejnej budovy do monitorovacieho systému energetickej efektívnosti.

V rámci implementácie investície obnovy verejných historických a pamiatkovo chránených budov je potrebné počítať aj s nákladmi na procesný manažment komponentu, ktorý zahŕňa personálne, technické a finančné zdroje. **Celkové náklady sú odhadované vo výške 2,65% z celkového objemu financií na investičnú obnovu verejných historických a pamiatkovo chránených budov** (predkladaná investícia do obnovy je 200 mil. eur, cieľ 2).

V rámci realizácie investičnej obnovy verejných historických a pamiatkovo chránených verejných budov je cieľom obnoviť aspoň 117 000 m² a predpokladá sa obnova až 130 000 m² prepočítanej podlahovej plochy verejných budov v rôznej intenzite obnovy, ktorá bude odzrkadľovať množstvo jednotlivých opatrení, vykonaných na každej takejto budove pri zohľadnení výšky vplyvu na dosiahnutie úspory energie (cieľ 2). **Náklady na cieľ 2 sú 200 mil. eur.**

Adresát:

Vlastníci historických a pamiatkovo chránených verejných budov - štátni vlastníci a orgány územnej samosprávy, verejnoprávne inštitúcie.

Časový rozvrh:

Realizácia informačnej kampane a vzdelávacích seminárov pre odbornú verejnosť MDV SR, PÚ SR, **Q4 2025**.
Obnova verejných historických a pamiatkovo chránených verejných budov - oprávnenosť čerpania zdrojov na obnovu tohto fondu verejných budov sa predpokladá od **02/2020 (s prvým čerpaním Q4 2022) do Q2 2026**.

Štátna pomoc:

Opatrenia, prostredníctvom ktorých môže byť poskytnutá štátna pomoc alebo minimálna pomoc (článok 107 a 108 Zmluvy o fungovaní EÚ), budú posúdené z hľadiska pravidiel v oblasti štátnej pomoci (odkaz na zákon č. 358/2015 Z. z. o úprave niektorých vzťahov v oblasti štátnej pomoci a minimálnej pomoci a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o štátnej pomoci)). Pomoc v rámci týchto opatrení možno poskytnúť, len ak bude v

súlade s osobitnými predpismi pre oblasť štátnej pomoci, resp. minimálnej pomoci (napríklad na nariadenie č. 651/2014, nariadenie č. 1407/2013).

Základné informácie pre žiadateľov o obnovu domov

Príspevok sa plánuje pre už zrealizované obnovy rodinných domov, ktorých obnova začne po zverejnení podmienok oprávnenosti na webovom sídle SAŽP www.obnovdomov.sk v januári 2022. Zverejnenie podmienok sa plánuje uskutočniť ešte tento rok, pričom zverejnenie samotnej výzvy sa plánuje v treťom štvrtroku 2022.

Oprávneným žiadateľom je fyzická osoba, ktorá je vlastníkom rodinného domu na základe listu vlastníctva. V prípade viacerých vlastníkov bude žiadateľom osoba disponujúca súhlasom všetkých spoluvlastníkov.

Vyhlasenie prvej výzvy na obnovu rodinných domov je plánované na 3. kvartál roka 2022. Žiadosti o dotácie sa budú môcť predkladať až po vyhlásení výzvy. Bude možné podporiť len **projekty**, ktoré splnia požiadavky na **minimálne 30% úspory primárnej energie**. V prípade **úspory primárnej energie nad 60%** sa plánuje **finančná bonifikácia žiadateľa**. Typ výzvy bude uzatvorená výzva.

Maximálna výška dotácie bude **50% z oprávnených výdavkov, avšak maximálne do výšky 16 600 EUR**, čo je maximálna výška príspevku. Prehľad oprávnených výdavkov bude uvedený v podmienkach oprávnenosti.

Z plánu obnovy bude možné podporiť nehnuteľností vedené na liste vlastníctva ako „rodinný dom“ a zároveň bude potrebné, aby bola nehnuteľnosť zatriedená odbornou spôsobilou osobou pri spracovaní projektovej dokumentácie resp. energetického certifikátu do kategórie „rodinný dom“ v zmysle zákona č. 555/2005 Z. z. Počet bytových jednotiek by v zmysle legislatívy nemal prekročiť číslo 3, keďže v takom prípade by už išlo o bytový dom a nie o rodinný dom.

Refundácia nákladov, ktoré vzniknú od termínu stanoveného v podmienkach oprávnenosti, bude možná v rámci prvej výzvy.

Predkladanie žiadostí o poskytnutie prostriedkov bude možné prioritne online cez pripravovaný internetový portál Slovenskej agentúry životného prostredia (SAŽP). Alternatívou bude podanie požiadat' osobne v regionálnej kancelárii, kde pracovníci SAŽP žiadateľovi so zadaním žiadosti do internetového portálu pomôžu. SAŽP ich v rámci Slovenska plánuje celkovo zriadiť desať, z toho osem v krajských mestách. Ich adresy postupne pribudnú na tomto webe podľa termínu otvorenia. SAŽP plánuje otvoriť celkom až 10 regionálnych pobočiek.

Diskusia:

Po ukončení prezentácie boli vznesené pánom Fencákom dve otázky týkajúce sa Investície 1 : Obnova verejných historických a pamiatkovo chránených budov.

Otázka č. 1: Budú môcť čerpať finančné prostriedky z Plánu obnovy aj subjekty, ktoré majú vo vlastníctve verejnú historickú a pamiatkovú chránenú budovu, ale nie je využívaná (napr. budova cháttra)?

Otázka č. 2: Kedy bude vyhlásená prvá výzva?

Na vznesené pripomienky zareagoval Mgr. Lejko s tým, že bližšie informácie budú k dispozícii pri vyhlásení výzvy. Ak zhromaždí nejaké informácie k otázkam, tak bude o nich členov komisie informovať elektronicky.

Návrh na uznesenie:

Komisia Územného plánovania, ochrany a tvorby životného prostredia

Berie na vedomie:

Informáciu o strategickom dokumente „Plán obnova a odolnosti Slovenskej republiky“, komponent 2 „Obnova budov“.

Návrh uznesenia bol jednomyseľne schválený.

5. Informácia o environmentálnej záťažii Odkalisko Poša.

Ing. Petková informovala prítomných o environmentálnej záťažii „Odkalisko Poša“. Odkalisko Poša pôvodne vzniklo v roku 1983 za účelom uloženia škvary a popolčeka z teplárne v Strážskom. V súčasnosti je prevádzkovateľom bagrovacej stanice v areáli Chemko Strážske ako aj Odkaliska Poša spoločnosť TP2 s.r.o., ktorá mnohé roky vypúšťala odpadové vody z bagrovacej stanice do Odkaliska Poša. Kontrolnou činnosťou sa zistilo, že spoločnosť TP2 s.r.o. nesleduje kvalitu vypúšťaných odpadových vôd do odkaliska, ani nemá vyhodnotenú účinnosť čistiaceho procesu. Zároveň prevádzkovateľ odkaliska od roku 2008 vypúšťal odpadové vody bez právoplatného povolenia na osobitné využívanie vôd.

Odkalisko Poša s rozlohou 32 hektárov v súčasnosti obsahuje približne 2 mil. m³ toxického odpadu, pričom hlavným kontaminantom má byť arzén. Prieskumné vrty z podložia odkaliska preukázali aj prítomnosť karcinogénnych PBC látok. Keďže na dne odkaliska nie je žiadna izolácia, predpokladá sa, že nebezpečné látky sa dostávajú do podzemných vôd a prostredníctvom potokov odtekajú až do Východoslovenskej nížiny. Ohrozenie obyvateľov je enormné a týka sa približne 10 000 obyvateľov žijúcich od obce Nižný Hrušov na juh.

Po niekoľkoročných aktivitách, týkajúcich sa zastavenia vypúšťania odpadových vôd do Odkaliska Poša, Slovenská inšpekcia životného prostredia vydala v januári 2021 príkaz na okamžité zastavenie vypúšťania odpadových vôd do Odkaliska Poša. Urobila tak po nahlásenom mimoriadnom zhoršení kvality vôd v potoku Kyjov a následnej prehliadke okolia. Zároveň bolo podané trestné oznámenie na Polícii SR (starostom obce Nižný Hrušov), na základe ktorého začalo vyšetrovanie.

Ministerstvo životného prostredia SR sa zaoberá aj sanáciou environmentálnej záťaže Odkaliska Poša. Prostredníctvom Okresného úradu Prešov určilo povinnú osobu pre sanáciu odkaliska, ktorá pozostáva z dvoch častí. V prvej, týkajúcej sa rokov 1983 až 2008, konanie bolo zastavené z dôvodu, že pôvodný prevádzkovateľ Chemko Strážske je v konkurze. Povinnou osobou za toto obdobie je štát. V druhom období, od roku 2008, je povinnou osobou súčasný prevádzkovateľ a majiteľ odkaliska spoločnosť TP2 s.r.o. Povinná osoba bude musieť predložiť plán prác, ktorý bude riešiť ďalší postup pri likvidácii environmentálnej záťaže.

Na základe spoločenskej požiadavky (súhlas ministra ŽP a predsedu vlády SR) sa v čase 09/2019 až 09/2020 uskutočnil geologický prieskum environmentálnej záťaže Poša – odkalisko Chemka Strážske. Súčasťou bola analýza rizík znečisteného územia. Keďže geologický prieskum preukázal prítomnosť ťažkých kovov a nebezpečných látok, jeho výsledkom je odporúčanie sanácie lokality. Na základe uvedeného bola lokalita Odkalisko Poša zaradená do štátneho programu sanácií na roky 2022 – 2027 (na 40. mieste), v rámci ktorého sa odporúča izolácia územia, ukončenie činnosti, rekultivácia územia, doplnkový geologický prieskum pred sanáciou a monitorovanie územia.

Od 03/2021 do 01/2022 sa aktivity okolo Odkaliska Poša utlmili. Aktuálne prebieha vyšetrovanie Environmentálnej polície z Krajského riaditeľstva PZ v Prešove, výsledky vyšetrovania zatiaľ nie sú známe. OÚ Prešov, odbor starostlivosti o životné prostredie začal dňa 21.1.2022 opätovné konanie o povinnej osobe a v tejto záležitosti sa uskutoční dňa 15.03.2022 ústne konanie priamo na mieste.

Kontrola SIŽP bola vykonaná za obdobie 1.1.2020 – 23.1.2021 v januári 2021, správa z kontroly bola vypracovaná 23.2.2021. Kontrolou bolo zistené porušenie niektorých podmienok integrovaného povolenia, preto na základe zistených skutočností SIŽP Košice:

- nariadila vykonať v určenej lehote opatrenia na nápravu,
- uložila pokutu za zistený správny delikt (prevádzkovateľ neplní povinnosti podľa zákona o IPKZ),
- nariadila v určitej lehote podať žiadosť o zmenu integrovaného povolenia (posledná žiadosť zverejnená v IS IPKZ je z 17.6.2020).

1. VYKONANÉ AKTIVITY ODBORU STRATEGICKÉHO ROZVOJA PRI RIEŠENÍ PROBLÉMOV ENVIRONMENTÁLNEJ ZÁŤAŽE ODKALISKO POŠA:

- Závazná časť Územného plánu Prešovského samosprávneho kraja obsahuje záväzné regulatívy z oblasti starostlivosti o životné prostredie:

5.2. Podporovať účinnú sanáciu starých environmentálnych záťaží

5.3. Ukončiť využívanie environmentálnej záťaže Odkaliska Poša v okrese Vranov nad Topľou

5.4. Vytvoriť územnotechnické podmienky pre sanáciu a rekultiváciu environmentálnej záťaže Odkaliska Poša v okrese Vranov nad Topľou

5.5. Postupne odstraňovať environmentálne zaťaženia oblastí najmä:

5.5.1. Strážske – Humenné – Vranov nad Topľou.

- Kapitola II. Verejnoprospešné stavby:

2.3. V oblasti odkanalizovania a čistenia odpadových vôd

2.3.2. Stavby kalového hospodárstva na likvidáciu a využitie kalov a ostatných odpadov z čistenia odpadových vôd.

2.5. V oblasti zneškodňovania odpadov a starých environmentálnych záťaží

2.5.1. Stavba sanácie a rekultivácie environmentálnej záťaže Odkaliska Poša v okrese Vranov nad Topľou.

- **Dňa 21.8.2018 sa uskutočnilo zasadnutie Komisie územného plánovania, ochrany a tvorby životného prostredia v obci Nižný Hrušov** za účelom oboznámenia sa členov komisie s aktuálnou situáciou ohľadom Odkaliska Poša. Na komisii boli prezentované informácie o Odkalisku Poša od zástupcov štátnej správy a samosprávy, informácie občanov obce Nižný Hrušov, týkajúcich sa zhoršených životných podmienok v dôsledku kontaminácie okolitých potokov a pôdy karcinogénnymi látkami a stanovisko poslancov PSK za okres Vranov nad Topľou (iniciátor Mgr. Peter Kocák). Súčasťou komisie bola aj obhliadka potoka Kyjov a odkaliska Poša priamo v teréne. Na Komisii ÚPaŽP bolo prijaté uznesenie č. 4/2018, ktorým sa odporúča Zastupiteľstvu PSK schváliť „Vyhlásenie poslancov Prešovského samosprávneho kraja za okres Vranov nad Topľou k environmentálnej záťaži – Odkalisko Poša“.
- V nadväznosti na zasadnutie Komisie ÚPaŽP bolo na **7. zasadnutí Zastupiteľstva PSK dňa 27.8.2018 prijaté uznesenie**, v ktorom poslanci PSK podporili „Vyhlásenie poslancov PSK za okres Vranov nad Topľou k environmentálnej záťaži Odkalisko Poša“ a odporučili predsedovi PSK zvoliť spoločné pracovné rokovanie za účasti MŽP SR, dotknutých orgánov štátnej správy a samosprávy k urýchlenému ukončeniu využívania Odkaliska Poša a jeho postupnej likvidácii.
- Dňa 31.01.2022 sa na Úrade Prešovského samosprávneho kraja uskutočnilo pracovné stretnutie k Odkalisku Poša za prítomnosti predsedu PSK, riaditeľa Úradu PSK, poslancov NR SR, poslancov Zastupiteľstva PSK, zástupcov štátnej správy a samosprávy a vybraných zamestnancov PSK. Predseda PSK uviedol, že riešenie sanácie environmentálnej záťaže patrí do pôsobnosti štátnych orgánov a samosprávny kraj nemá kompetencie konať v tejto veci. Navrhol, aby prítomní poslanci NR SR na realizáciu vrtov z Odkaliska Poša požiadali predsedu vlády o **poskytnutie finančnej pomoci z rezervy premiéra**. V prípade, že ich žiadosť nebude úspešná, PSK bude iniciovať výjazdové zasadnutie vlády v predmetnej lokalite, na ktorom bude informovať o uvedenom probléme členov vlády SR a bude apelovať na celkové riešenie problematiky Odkaliska Poša a zároveň o poskytnutie financií na vykonanie vrtov v odkalisku. Až keď zlyhajú tieto iniciatívy, môžu všetci spoločne hľadať ďalšie riešenia (napr. založenie konzorcia, združenia, memoranda). S týmto návrhom predsedu PSK súhlasili všetci zúčastnení a prítomní poslanci NR SR uviedli, že budú žiadať predsedu vlády o poskytnutie financií z rezervy predsedu vlády.

2. NÁVRHY ODBORU STRATEGICKÉHO ROZVOJA PSK NA RIEŠENIE PROBLÉMOV ENVIRONMENTÁLNEJ ZÁŤAŽE ODKALISKO POŠA:

- Poskytnutie **finančného príspevku vo forme osobitnej dotácie pre obec v zmysle VZN Zastupiteľstva PSK** (napr. vo výške 60 000 €) v zmysle ustanovení §8 ods. 4 zákona č. 583/2004 Z.z. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy a o zmene a doplnení niektorých zákonov. Výška dotácie bude predmetom vzájomnej dohody obcí. Či je možné zamýšľanú činnosť prepojiť s podmienkami poskytnutia dotácie v spojení s finančným dopadom na rozpočet PSK, je potrebné posúdiť v kontexte ďalších informácií zo strany zúčastnených subjektov.
- V prípade potreby vyššieho príspevku, ako bude poskytnutý obciam vo forme osobitnej dotácie v zmysle VZN, v ďalšom plánovacom období umožniť **prostredníctvom „Výzvy pre región“ čerpanie dotácií z príjmov PSK** (v pomere napr. 90:10) **aj na činnosť spojenú s riešením problémov environmentálnych záťaží v kraji**.
- **Založenie konzorcií z iniciatívy PSK nedoporučujeme**, v prípade záujmu si konzorcium môžu založiť jednotlivé subjekty, zúčastňujúce sa na riešení problémov resp. monitorovaní Odkaliska Poša. PSK môže byť účastný v založenom konzorciu.
- Postup subjektov (PSK, obce...) pri zabezpečení a realizácii jednotlivých činností je možné realizovať na základe **uzavretia zmluvy o združení** v zmysle § 829 a násl. Zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník. Bude potrebné zdefinovať, ako sa jednotlivé subjekty pričinia o dosiahnutie spoločného účelu, t. j. akými prostriedkami, akou činnosťou, akým spôsobom účastníci združenia prispievajú. Nie je vylúčené, aby účastník združenia popri pracovnej činnosti poskytol združeniu aj majetkové hodnoty.
- Vlastníkom väčšiny časti dotknutej lokality je spoločnosť TP2, s.r.o. (70% vlastní TP2 s.r.o., 30% vlastní súkromné osoby), pri akejkoľvek aktivite v priestoroch Odkaliska Poša, je **potrebný súhlas**,

resp. spolupráca s vlastníkmi parcel, na ktorých sa nachádza environmentálna záťaž Odkalisko Poša. Spolupráca so súkromnými vlastníkmi je v štádiu riešenia štatutárov dotknutých obcí.

- Na základe oslovenia Envirofondu, ktorý má zriadené svoje centrum na Úrade PSK, bolo zistené, že **Envirofond nebude mať v najbližšom období otvorené žiadne výzvy týkajúce sa monitorovania environmentálnych záťaží.** V prípade vyhlásenia takýchto výziev oprávneným žiadateľom pre prípadné monitorovanie predmetnej lokality by PSK nemohol byť, nakoľko nemá žiaden právny vzťah k danej lokalite.
- Z dôvodu vážnosti situácie v dotknutej lokalite a požiadavku občanov na ochranu základného ľudského práva na zdravé životné prostredie sa PSK chce podieľať na riešení problémov Odkaliska Poša v rámci svojich kompetencií. Navrhuje uzavrieť **Memorandum o vzájomnej spolupráci** medzi PSK, dotknutými regionálnymi samosprávami a zainteresovanými subjektmi, v ktorom bude deklarovaný záujem o vzájomnej spolupráci a súčinnosti pri rozvíjaní zámerov a dosahovaní cieľov, ktoré povedú k sanácii environmentálnej záťaže Odkalisko Poša.
- Navrhujeme, aby **Komisia územného plánovania, ochrany a tvorby životného prostredia na každom svojom zasadnutí monitorovala situáciu spojenú s environmentálnou záťažou Odkalisko Poša.**

Diskusia:

V diskusii vystúpil pán Fenčák, ktorý doplnil informácie o environmentálnej záťaži „Odkalisko Poša“. Je potrebné získať finančné prostriedky na vykonanie rozboru odkaliska. Požiadali sme o peniaze od vlády na vrty. Dňa 14.1.2022 sme doplnili informácie pánovi premiérovi o vlastníctve pozemkov na odkalisku. Apeloval aj na pána Lejka s tým, či nie je možnosť čerpania dotácie na vykonanie vrtov, aby sa urobila komplexná analýza, z projektu Life. Mgr. Lejko zareagoval hneď s tým, že v projekte Life sú vyčlenené finančné prostriedky na iné aktivity, čiže financovanie aktivít týkajúcich sa environmentálnej záťaže Odkalisko Poša nie je možné.

Návrh na uznesenie:

Komisia Územného plánovania, ochrany a tvorby životného prostredia

A Berie na vedomie:

Informáciu o environmentálnej záťaži Odkalisko Poša.

Návrh uznesenia bol jednomyseľne schválený.

6. Rôzne

7. Záver

Predseda komisie ukončil 20. riadne zasadnutie komisie a poďakoval prítomným za účasť.

Zapísala: Ing. Ingrid Hrindová

PaedDr. Martina Slivková, PhD.
sekretár komisie ÚP, ochrany a tvorby ŽP

PaedDr. Miroslav Benko, MBA
predseda komisie ÚP, ochrany a tvorby ŽP

Overovateľ:
Mgr. Róbert Mačej